

Mi újság FÉNYSZARUN?

Jászfényszaru város lapja

1997. április

Ára: 32,- Ft

8. évfolyam 4. szám

„Jó dolog csendben várakozni, mert Isten megszabadít”

Siral. 3,26.

Jászfényszaru egyházközség történelmének tekintélyes fejezete szól majd *Litkei Antalról*. Ő előtte kevés plébánosnak adatott meg Fényszarun, hogy évtizedeken át, jó egészségben gyakorolja hivatását.

Tartott attól, hogy elfelejtek?

Kökemény akaratát, markáns egyéniségét hosszú ideig jelenvalónak érezzük, akkor is miután a földi létől örökre elköszönt.

Személyében fenntartás nélkül tiszteljük, ami tiszteletre méltó: az embert, a lelkipásztort.

1993. június 20-án ünnepi szentmise volt a templomban Litkei Antal plébános úr 80. születésnapja alkalmából. Ekkor hangzott el az „Életút” - amelyet a prépost úr ilyen formán tartotta helyesnek a nyilvánosság elé tárni, s amelyet mementóul választott a szerkesztő.

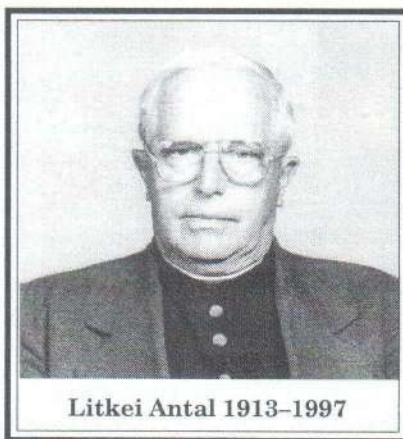
Életút

1913. június 11. Jászberény. Egy új élet született a földre. A Litkei házaspár, az egyszerű, dolgos szülők ajkáról feltörték a szavak: Hála neked Istenünk! Ismét megajándékoztál egy gyermekkel! Rád bízunk, kezeidbe ajánljuk őt! Segítsd az élet ezer veszélyeiben! Légy vele, kegyelmeddel áraszd el, hogy mindig a hozzád vezető úton járjon. Amen.

Mi legyen a neve? - Legyen Antal! Válasszuk Szent Antalt védőszentjének.

Azután az idő kereke meg nem állt, múltak az évek. Antalt, aki negyedik gyermek volt a családban, még követte őt testvére. A békés, szép, nagy családban sohasem hiányzott a szülői és testvéri szeretet. Minél jobban bővült a család, annál inkább erősödött a családi kötelék, melynek melege, biztonsága, körülölelte a családot. A családot, az otthonát, ahol a szülők, gyermekeik testi és lelki fejlődését tartották a legfontosabbnak.

Antal tanulmányait Jászberényben kezdte. Sok magántanulót vállalt, szívesen segített a nehezebben tanulóknak. Hitoktatója, Székely Alajos, a család jó barátja, ki szívben jó és lélekben nemes volt, nagy hatással volt rá. A jó

Litkei Antal 1913–1997

szülők és a hitoktató által elültetett mag termő talajra talált, s fejlődésnek indult. Az isteni kegyelem által a papi hivatásban bontakozott ki, hogy másoknak is gyümölcsöt tudjon érlelni.

A hívó hang egyre erősebb lett: „Jöjj, kövess engem!” - s Antal elindult a hívó szóra.

Így az érettségi után Egerben folytatta teológiai tanulmányait kiváló eredménnyel.

Elérkezett a nagy nap, a beteljesülés napja: 1937. június 20., a papszentelés napja. A mécses, amely eddig rejtekben volt, maga Isten emelte a tartóra, hogy másoknak is világítson, hogy fényénél mások is rátaláljanak az Istenhez vezető útra. „...„Oh, Jézusom, lelkem feléd kitárom: Tiéd vagyok, őriz, vezess! Nekem nincs többé semmi földi vágyam. Csak az, hogy kedvedre legyek mindenben. Minden munkám és küldetésem, minden földi adósságom és feladatomból, küzdelmemből, ezt a szent hivatást szolgálja. Ehhez adj kegyelmet Istenem.”

Első szentmiséjét június 27-én, szent László napján mutatta be. Itt, Jászfényszarun július első péntekén lépett az oltárhoz. Örömmel látta, a sok, Jézus Szívét tisztelő tömegét, akik ezen a szentmisén szentáldozáshoz járultak. Ugyanakkor hét gyermeket is megkeresztelt.

A kovász tovább erjedt a családban. Öccse, Ferenc követi a papi pályán.

Húga, Erzsébet 15 éves korában szerzetesnő lett. A rend feloszlása után pedig Ferenc Atya munkáját segíti. Mária is az Isten szolgáját segíti, Antal bátyját már 26 éves kora óta.

Önként vállalták a sajátos élethivatást, hogy kiszélesítsék a szeretet hatókörét a kötöttebb, Isten és ember szolgálat érdekében.

Első állomás: 1937. augusztus 4-én az újmisé és kinevezett káplán elindul első állomáshelyére, Tarnaleleszre, melyhez Bükkszenterzsébet, Szentdomonkos és Fedémes is hozzá tartozott. A papi teendők mellett sokat foglalkozott az ifjúsági szervezetekkel. Különösen a Szívgyáddal. A gyermekekkel sokat kirándult a gyönyörű vidéken. Óhajtott terve volt a hitoktatás terén, a hittanári oklevél megszerzése. Az isteni gondviselés azonban másként rendelte.

Második állomás: 1938. szeptember, Ajak, káplánként az ország legkatolikusabb népéhez került. Kalot, Kalász, Szívgyárda, ifjúsági egyesületek jó körülmények között működtek, fejlődtek. Itt Ortutay Gyula néprajzkutatóval is dolgozott. Fodor Antal tanítóval feldolgozták és előadták a helyi néprajztörténeti jellegzetességeket. Élénk közéleti tevékenységet folytatott. Sok színdarabot és táncmulatságot rendezett az ifjúsággal együtt.

Harmadik állomás: 1940. augusztus, Kisvárd. Sok iskola, sok gyermek, sok feladat, sok terv. Heti 32 hittanóra, Szívgyárda, ifjúsági szervezetek és egyesületek és a többi hivatásbéli feladat.

Negyedik állomás: 1941. Diósgyőr. Itt mint káplán, terveinek megfelelő munkát kapott. 1500 diák volt a keze alatt. Csak az ifjúsággal foglalkozott.

Ötödik állomás: 1941. ismét Kisvárd, rövid időre.

Hatodik állomás: 1942. Jéke, plébánosi kinevezéssel. Hozzá tartozott Tornospálca, Pap és Nyírlövő filiális egyházközség. Ezt lovaskocsival, motorral, vagy éppen siléccen lehetett megközelíteni, Szép, de nehéz feladat volt. Szétforgácsolódott az erő, az idő.

(Folytatás a 2. oldalon)

„Jó dolog csendben várakozni...”

(Folytatás az első oldalról)

Itt érte a háború átvonuló frontja. A jó pásztor nem futott el, egybetartotta a nyáját, köztük maradt.

Hetedik állomás: 1953. Fegyvernek. Hozzá tartozott Örményes és Szapárfalu. Szapárfaluban templom sem volt, nem adtak engedélyt az építéshez. Pedig az építési anyag nagyrésztben rendelkezésre állott. Viszont a fegyverneki templom szép festést kapott, a formájához megfelelő bizánci stílusban. A népe hányatott sorsú és keménykötésű nép volt. Abban az időben nem volt könnyű svábnak lenni magyar származásúakkal együtt. A nehéz időkben is sikerült a híveket megtartani a hitben.

Nyolcadik állomás: 1967. Jászfényszaru plébánosa lett. Mintha hazatért volna. Melegsívű nép várta pásztorát rozoga, egészségtelen plébániával, rengeteg tennivalóval. Sok leleményességgel, vasakarattal nekigyürkőzött a teendőkhöz. Nehéz időben erősítette a csüggedő nyáját. Maga köré vonta a gyermekeket. Jó kapcsolatot alakított ki az iskolavezetéssel, a helyi tanáccsal, majd a városi Önkormányzattal.

Alkalmazkodva hívei igényeihez, a kápolnában a szentmisét délutánra helyezte. - Megvalósította az új liturgikus szembemiséző oltárt.

1969-ben a templom fűtése, külső renoválás, tetőzet kijavítása megvalósul. 1974-ben már új épületben működik a plébánia hivatal. 1975-ben harangok villamosítása, kvarc toronyóra elkészítése. 1976-ban az Alsó- és Felsőtemető parcellázása, új térkép és tervezet. 1980-ban a temetői kápolna felújítása, bővítése, fennállásának 100. évfordulójára. Stációk renoválása. 1986-ban a háborúban elvitt nagyharang helyett az új 12 mázsás nagyharang szentelése a Szentcsalád tiszteletére.

1987-ben egy gyönyörű, szép állomás: ARANYMISE. Egy fél évszázados munka az Isten szolgálatában. Soha nem lankadó buzgalommal. Az évek peregnének tovább, újabb feladatokhoz hozva a közben ezüstös fejre.

1989. Rendszerváltozás. Az iskolai hitoktatás szervezése, már 16 csoport.

1990. május 10. Csörsz-vezér cserkészcsapat. Avatás 42 taggal.

1992. Orgona újból felújítva. Egyházközségi Közösségi ház vétele, parkosítása. - Kelyhek aranyozása. - Templomban riasztó felszerelése.

1993. Közösségi-ház külső és belső munkái (gázfűtés, villanyvezeték, vízvezeték átszerelése).

Mennyi áldozatos munka, küzdelem, kitartás, hit, remény, szeretet és hivatástudat volt mindennek a 80 évnek a mozgatója, mellyel az Úr megajándékozta.

A mindennapi keresztet vállaira teszi az élet és nem kis erőfeszítésre van szükségünk, hogy azt örvendezve, készséggel viseljük.

30 esztendő Jászfényszarun

1997. április 14-én, életének 84., áldozópapságának 60. évében Jászfényszarun elhunyt Litkei Antal, városunk nyugalmazott plébánosa. Április 19-én ravatala mellett a templomban róhatták le kegyeletüket a hívők és tisztelői. Dr. Kovács Endre, az Egri Főegyházmegye segédpüspöke celebrálta a 10 órakor kezdődő gyászmisét. A gyászbeszédet Tóth Elemér plébános, Litkei Antal egykori fegyverneki káplánja mondta. Az egyházközség nevében Pál Béla, valamint a hittanos gyerekek, a Városi Önkormányzat nevében Györiné Dr. Czeglédi Márta polgármester emlékezett az elhunyra.

Litkei Antal plébános úr temetése a jászberényi Szent Imre temetőben volt április 19-én délután 13 órakor.

Majális a sportpályán

Május elsején 10 órakor kezdődik a hagyományos majális a sportpályán, melynek programja:

- kispályás labdarúgás,
- korcsoportos futás,
- sorversenyek, ügyességi versenyek,
- aerobic bemutató.

12.30 órakor tombola sorsolás!

15.00 órakor labdarúgó-mérkőzés Jászdózsa NB I-es női csapata és Jászfényszaru öregfiúk csapata között.

Április 1-jétől többet fizetünk

A BDT Környezetvédelmi Bt. 1997. április 10-ei ülésen tájékoztatta a képviselő-testületet a szemétszállítás helyzetéről és javaslatot tett a szemétszállítási és elhelyezési díjak 1997. évi módosítására. A képviselő-testület a szolgáltató díjjavaslatát nem fogadta el. A kompromisszumos megállapodás eredményeként a lakossági szemétszállítási díjat 2.300 Ft/év/lakás, a szeméttelapi elhelyezési és kezelési díjat 390 Ft/m³ összegben állapította meg a testület. A fenti díjösszegeket + 12 %-os általános forgalmi adó terheli, s 1997. április 1-jétől lépnek életbe.

Miért kell mindent tönkretenni?

Fájó szívvel gondolkozom el azon, ugyan miért kell mindent, ami szép, jó, értékes tönkretenni?!

Pedagógusként, s anyukaként egyaránt tapasztalom, hogy játszóté-

tereinket nem mindenki játszótérnek nézi! Van, aki úgy gondolja, nyilvános illemhely; van, aki szeméttelapnak véli - így igazán nem jelent gondot számára, ha egy-két papírzsebkendővel ő is gyarapítja az állományt -; van, aki úgy gondolja itt kell visszaváltani az üres üvegeket - csak azt nem értem, nem tűnik fel neki, hogy nem kap betétdíjat? -; s van, aki néhanapján letör egy-egy darabot a játszótérdeszkáiból, mint Jancsi és Juliska a boszorkány mézeskalács házikójából.

A probléma, csak ott kezdődik, amikor valaki játszótérnek nézi, és elkezd használni.

Elesik a gyerek, szétvágja a lábát a törött tég, beelép abba a bizonyosba, de nem lesz szerencséje; kiesik a játszótér legfelső szintjéről, mert néhány deszka hiányzik!

Szerintem jó megoldás lenne, ha kiírnánk, hogy szeméttelap, mert akkor mindenki játszótérnek nézné. Még azon kedves polgártársaink is, akik eddig nem ezt tették!

Tóthné Klippán Hedvig

Vállalkozók, figyelem!

Jászfényszaru város Önkormányzata helyi vállalkozók részére az alábbi felújítási és átépítési munkák elvégzését hirdeti meg.

1. *Sárga iskola (Füüscola) szociális blokk teljes felújítása.*

Kezdési időpont: 1997. június 16.
Befejezési határidő: 1997. július 30.

2. *Sallai úti szolgálati lakás felújítási munkái.*

3. *A 2-es számú óvodának új kerítés építése a Hunyadi úti utcárészen.*

A két utóbbi munka a pályázat kiértékelése után azonnal elkezdhető.

A fenti munkákkal kapcsolatos kiírás a Polgármesteri Hivatalban **1997. május 15-ig** átvehető Morvay Ferenc építési főelőadónál.

Mindhárom feladatra a **pályázatok benyújtási határideje: 1997. május 30-án 10 óráig.**

A pályázatokat zárt borítékban a megpályázott munka megnevezésének jelölésével kérjük leadni a Polgármesteri Hivatalban.

Boríték bontás: 1997. május 30-án 10 órakor a Városháza tanácskozó termében.

Az eredményről a pályázók írásban kapnak értesítést.

Szigorú napirend szerint él

Molnár Józsefné Vass Anna néni, 1894. március 29-én született Jászfényszarun, s immáron 103 éve él „kicsiny falujában”. Sajnos a régi barátok, iskolatársak már nincsenek közöttünk, pedig Anna néni szívesen elbeszélgetne velük, hiszen az emlékezete ma is friss. Ha beköszönt a jó idő, majd kiüldögel a kapu elé, nézgelődik, hogyan folyik szemben az építkezés, milyen szép is tavasszal-nyáron a természet és az arra járók is váltanak vele néhány kedves szót.

Ma is szigorú napirend szerint él – reggel időben kel és csak apró segítséget igényel maga körül. Délelőtt a konyhában üldögel, míg készül az ebéd, s a déli harangszóra asztalhoz ül. A finom ebédéről és minden egyébről özvegy lánya, Bözsike gondoskodik türelemmel, szeretettel. Este 7 órakor fekszik, s még az ágyban kicsit elbe-

szélgetnek a régi időkről.

Megtudtam, Anna néni kedvence a húsleves és a csirkecomb, amit jóízűen fogyaszt, de egyébként nem válogatós.

Karácsony előtt nagy meglepetéssel szolgált a sors neki: a Vöröskereszt és a gödöllői Önkormányzat segítségével megtalálták azt az Éva lányát, akit a két lánya mellett sajátjaként nevelt baba korától 8 éves koráig.

Aztán 40 éve megszakadt a kapcsolat egy véletlen folytán, ami még Évike 20 éves koráig folytatódott. A ma 60 éves Éva asszony örömmel jött köszönteni Anyukát és testvéreit. Így teljes Anna néni szép, hosszú élete.

S, mit is kérhetnék a Gondviseléstől Anna néninek a meglévő szeretet és egészség mellé? – jövőre szebb tavasz és ígérem, a kapuban ülve fogunk beszélgetni az eltelt esztendőről.

Szakaliné Hesz Katalin

A kocától azt várjuk el, hogy minél több életerős malacot hozzon a világra, szoptassa őket a választásig, majd ezután a lehető legrövidebb időn belül újra vemhesüljön.

Ez szakszerű felnevelést igényel.

A modern sertésfajták kb. 5-6 hónapos korukban ivarzanak először, ami az **ivarérettséget** jelzi. De ez még nem tenyészerettség! Az első ivarzáskor még kevés pete válik el, így az alomszám is kicsi lesz. A fejletlen méh miatt pedig a vemhességgel is gond lehet, nem tudnak megfelelően szoptatni és malacot nevelni. **Tenyészerett** az az egyed, amelyik 8-9 hónapos korig legalább háromszor ivarzott és a testtömege kb. 110 kg.

A vemhes koca takarmányozásának gyakorlata általában rossz a háztáji gazdaságokban. A **legfőbb hiba a koca elhízalása a vemhesség alatt**, ami nagyon súlyos következményekkel jár az ellés után: csökken a született malacok életképessége, az ellés elhúzódik, méhgyulladás, tejmirigygyulladás, tejhiány alakulhat ki, valamint nő az agyonnyomott malacok száma.

A malacok csak a vemhesség utolsó 3-4 hetében kezdenek el számottevően nőni, így csak akkor kell a fejadagot felemelni. A kb. 120 kg-os termékenyített kocasüldő a vemhesség vége felé ne legyen nehezebb 170-200 kg-nál. Ebből a testtömegnövekedésből 40-50 kg a koca saját gyarapodása, a többi a vehem tömege.

Állati dolgaink

A sertés

3. A tenyészüldő felnevelése és takarmányozása

A szoptató koca a tejjel rengeteg fehérjét, energiát és ásványi anyagot veszít, amit pótolnia kell. A napi 5-8 kg (!) tejtermelés igénye 6-7 kg táp lenne, de ezt a koca képtelen felvenni, így saját testét kénytelen bontani, ami fogyásban nyilvánul meg. Cél az, hogy a szoptatás alatt ne zsarolódjon le a koca, de ne is hízzon el. A sovány koca apasztás után nem vagy csak késve fog újra ivarzni, ami kiesést jelent. A megfelelő kondíciójú állat 5-9 napon belül ivarzik, és ekkor már termékenyíthető.

A fent leírtak gyakorlati megvalósítása a következő.

A kocasüldőket kb. **6 hónapos korukig** korlátozás nélkül lehet etetni, ami az ivarszervek kifejlődését segíti. Ezután az adag kb. 70 %-a is elegendő, a harmadik **búgás előtt** 11-14 nappal emelni kell a fejadagot (kb. 1,8 kg-ról 3,6 kg-ra), ami a leváló petesejtek számát, így az alomszámot is növeli. Ezt az emelt adagot a búgás utáni 2 napig kell még adni. A **vemhesség 84-90. napjáig** a fejadag erősen csökkentett (2,2 kg vemhes kocatáp) az elhízás megelőzése érdekében. Ilyenkor nagyon jó hatású a legeltetés, a mozgás, valamint

zöldlucerna, kertészeti melléktermékek etetése. A vemhesség **utolsó 3-4 hetében** számottevő a vehemézés igénye, ezért a takarmányadagot 10-20 %-kal célszerű növelni.

Az ellés előtti néhány napban csökkenteni kell a táp mennyiségét, és az ellés napján csak kevés híg korpás ivósat kapjon a koca. A szoptatás mint már említettem a legnagyobb megterhelés a kocának. Képtelen annyit tápanyagot felvenni, mint amennyi a tejjel kiürül, ezért fogyni fog. Ez a fogyás normális jelenség bizonyos határig (max. 15 %). A szoptató kocának a legmegfelelőbb táplálék az úgynevezett szoptató kocatáp, de a malacokat is meg kell kínálni tejpótló táppal.

A választás időpontjának megválasztásánál több szempont játszik szerepet.

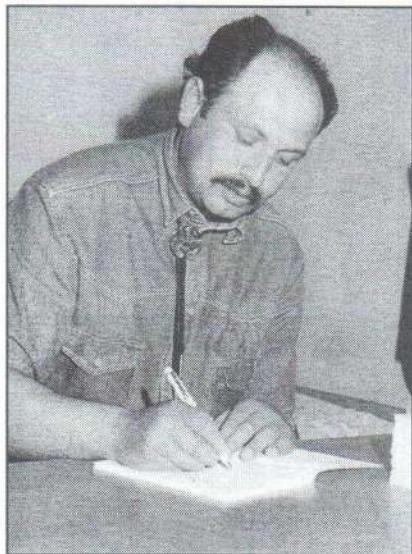
A két fialás közötti idő csökkentését a szoptatás idejének lerövidítése teszi lehetővé, de minden 10 nap csökkentést kb. 1 nappal növeli az elapasztástól az újraivarzásig eltelt időt, valamint a következő fialás alomszáma is kisebb lesz. Ha nagyon hosszú a szoptatás, akkor a két fialás közötti idő nő meg, a koca lesoványodik, ami kihatással lesz a következő ivarzásra és vemhességre.

A választás klasszikusan a 7-8. héten történik, de ha a malacok tápot kapnak akkor már 4-5 hetes korban ajánlott.

Dr. Menyhárt Péter állatorvos

„Ahogy a lelkemből jön...”

Farkas Lajos naív költő prózáinak mondott története

„- Sok versem vár újabb kiadásra.”

A közelmúltban jelent meg *Farkas Lajos*, naív költő első verses kötete *Emlékek és érzések* címmel. A 34 éves jászfényzarui fiatalembert otthonában, a Vörösmarty utcában kerestem fel.

- Hogyan sikerült ennek a kötetnek a megszületése, kik „bábáskodtak” körülötte?

- 1993 óta - a CFÉSZ megalakulása óta - nyújtottunk be pályázatot minden évben a kötet kiadására, amelyeket az etnikai kisebbség számára meghirdettek. 1996-ban elfogadták a pályázatomat és 100.000 forint érkezett a Nagykáta Kisebbségi Önkormányzat számlájára e célra. *Fekete László*, volt focista társam még 20.000 forint készpénzzel megtoldotta, így a rendelkezésemre álló 120.000 forinttal elindultam nyomdát keresni. A legkedvezőbb ajánlatot a jászberényi VERZÁL-PRINT Kft. nyomdájától kaptam, így sikerült a könyvnek a - pályázati kötelezettségemnek eleget téve - határidőre megszületni. S ha a „bábákat” kérde: köszönettel tartozom *Radics Félixnek*, *Kovácsné Rozika néni*nek, *Bukóné Ilike néni*nek és *Fekete Lászlónak*. Nem hallgatom el, sokan ajánlották fel anyagi segítségüket a könyv megjelenése után is - magánszemélyek -, de nem szeretnék ilyen irányú segítségre szorulni.

- Mikor kezdte el verseket írni?

- A történet nagyon prózái. A katonaságnál segítettem a társaimnak levelet írni, és anyák napja előtt megkért az egyik fiú, írjak egy verset édesanyjának, ha már ilyen jól tudok fogalmazni. A vers megszületett - sajnos nekem nincs meg -, ez volt az első írásom. Később a katonai szolgálat alatt még kilenc verset írtam, legtöbbjüket magányos órámban. Szintén a távollét alatt írtam még

három verset Tengizben, majd átmeneti szünet következett. '91 májusában, 25 éves korában meghalt a hugom Marica, s azóta folyamatosan születnek a versek. Sajnos sok szomorú dolog történt körülöttem - betegség, kedves családtagjaim, barátaim, ismerőseim elvesztése - amelyeket „ki kell írni” magamból.

- Vagyis az érzelmek adják az ihletet költeményeidhez?

- Igen, egyértelműen igen. Mindig azt írom le, amit pillanatnyilag érzek belülről, egyszerű szavakkal, rímekkel. Én a versírást nem tanultam, nem kötött szabályok szerint írok, hanem ahogy a lelkemből jön. Természetesen a fájdalmas dolgok mellett sok öröm is jött és jön az életben, és a nagy érzelmek mind a megírásukra készítettek.

- Mit jelent neked az, hogy cigány vagy?

- Nem éreztem a cigányságomnak még sem előnyét, sem hátrányát. Általános iskolában jó magaviseletű gyerek voltam - igaz, tanulni nem nagyon szerettem. Azért két szakmát megszereztem, a víz-, gázszerelőt és a kőművest. A labdarúgás volt a hobbim, a csapatban is sok barátom volt és van is. Sokat dolgozom annak ellenére, hogy beteg vagyok. Tehát, ha végig nézek az életemen, mindig becsületes, szorgalmas voltam, és ugyanezt kaptam vissza a környezetemtől. Nem kellett szegyenkezniem soha, hogy cigány vagyok, és a társaimra sem hoztam még szegényt. Volt már olyan helyzet, hogy büszke voltam a származásomra.

- Családod, terveid?

- Feleséggel együtt nagyon sokat dolgozunk, hisz napjainkban nehéz a megélhetés. Ő is eljár még hétvégén is a varrodába, én szintén megfogom a munka végét. Szeretnék ha két gyermekünk a boldog családi légkör mellett biztonságban is nőhetne fel. Ők a szemünk fényei, aranyos, jó tanuló gyerekek. Jucika lányom most nyolcadikos és a jászberényi Liska József Gimnázium és Szakközépiskola közbiztonsági szakán kezdi az első osztályt szeptemberben. Lajoska fiam negyedik osztályos és a jó tanulás mellett még a staféta botot is átvette tőlem - fociedzésre jár. Megérdemlik, hogy ami tőlünk telik, mindent megkapjanak. A terveim? Jó lenne folytatni a megkezdett utat. Sok versem vár újabb kiadásra, elkészült egy újabb mű *Szerelmi történet* címmel, és készülöben van egy nagyobb lélegzetű *Cigányballada* címmel.

- Köszönöm a beszélgetést.

Szakaliné Hesz Katalin

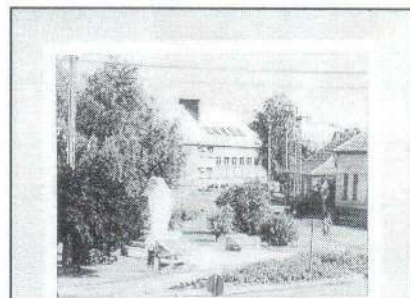
„Naivitásból írok...”

Cigányköltő? Igen, *Farkas Lajos* cigányköltő, ha mindenáron származását lenne szükséges firtatnunk. Verseskötetében legkevesebb az, ami a cigányságról szól, a több az, amit a kötet címe pontosan kifejez: „Emlékek és érzések”.

„Naivitásból írok, egyszerű szavak használatával, így könnyebb átélni a fájdalom és a szeretet érzéseit.” - vallja meg néhány soros önéletrajzában. A vele készült interjúban olvashatjuk, nem tanulta a versírást, nem kötött szabályok szerint ír, hanem ahogyan a lelkéből jön. Ebben a könyvecskében ne keressünk metaforát, rafinált szókapcsolatot, mesterien kimunkált rímeket. Szabadversnek is olyan értelemben nevezem *Farkas Lajos* költeményeit, miként szárnyukra bocsátja gondolatait, csak úgy szabadon, de nem szabadjára. Naivitásából eredeztettem a fegyelmezettséget, ahogyan papírra veti a szavakat, az igyekezetet, ahogyan mondanivalóját verssorokká formálja, és a bátorságot, amivel ország-világ elé tárja álmait, szerelmét, fájdalmait, reményeit.

Úgy hiszem, olykor mi is szeretnénk hasonlóan cselekedni. Mégis ritkán vesszük a fáradságot, hogy gondolatainkat megfogalmazzuk, érzéseinket mások tudtára adjuk. Attól tartunk, talán megmosolyognak. Nem lenne így, ha velünk született naivitásunkból valamit megőriztünk volna.

(*Sugár Istvánné*)

Emlékek és érzések

FARKAS LAJOS
VERSEI

Farkas Lajos *Emlékek és érzések* című kötete megvásárolható a Totózóban, a József Attila úti ill. *Farkas Sándor* Videotékájában, *Barna Gézánál* és a *Takarékszövetkezetben*.

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat hírei

Bevételek – kiadások

A februári testületi ülésen elfogadták az 1997. évi költségvetést. Főbb tételei: 120 ezer forint a Városi Önkormányzat támogatása, az állami támogatás első részlete 195 ezer forint. Ez összesen 315 ezer forint a bevételi oldalon, amely összegből a főbb kiadások: különböző személyi juttatások (pl. gyors- és gépiró honorárium), költségterítések, belföldi kiküldetés, irodaszer, posta- és telefonköltség.

A Kisebbségi Önkormányzat a Magyarországi Cigányokért Közalapítványból 140 ezer forintot kapott tanulók ösztöndíjára. Az összeget kiosztottuk az érintetteknek.

A márciusi testületi ülésen a képviselők elfogadták az 1996. évi költségvetés felhasználásáról készült beszámolót.

Népfőiskolai tréning

1997. március 1-je és április 5-e között megyei népfőiskolai képzési program megvalósítására került sor Jászfényszarun. A négy alkalomra "elosztott" ismeretnyújtás célja volt a települési önkormányzatok és a cigány kisebbségi önkormányzatok együttműködésének fejlesztése.

Március 1-jén *Dr. Gáli Mihály* tartott előadást a kisebbségi önkormányzatok létrejöttéről, a tapasztalatokról, 8-án *Győriné Dr. Czeglédi Márta* polgármester asszony és *Mészáros László* jegyző beszélt a demokratikus intézményrendszerrel illetve a szociális törvényekről és annak helyi gyakorlatáról. *Dr. Kerékgyártó T. István* szociológus március 22-én a társadalmi rétegződésről, a népességi helyzetről tartott előadást. *Pálfi Miklós* a Szolnoki Kisebbségi Jogvédő Iroda elnöke a törvényességről, *Kökény Kálmán*, a Pest Megyei Rendőrkapitányság munkatársa a cigányság és a rendőrség jogviszonyáról valamint a cigány fiatalok beiskoláztatásáról, továbbtanulásáról referált. Április 5-én *Farkas Flórián*, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzatok elnöke működésének tapasztalatairól számolt be.

A sokrétű elméleti képzés alkalmanként gyakorlati ismereteket is adó tréninggel egészült ki, amelyet *Nagyné Kiss Mária*, a Megyei Népfőiskolai Társaság elnökségi tagja vezetett. A foglalkozásokon az érdeklődők segítséget kaphattak többek között, konfliktushelyzetek feloldásához, a kommunikációs készség fejlesztéséhez.

A rendezvényeken Jászfelsőszentgyörgyről és Pusztamonostorról is voltak érdeklődők.

A személyiségfejlesztő program költségeit a holland nagykövetséghez benyújtott pályázat révén sikerült előteremteni. *Radics Félix* elnök

Az első „kapavágások”

Április első napjaiban megkezdődött a szennyvízcsatorna-hálózat építése az Ifjútság és a Csokonai úton. Az építés kivitelezését a CONTUR BAU Kft. végzi helyi munkások alkalmazásával. Felvételünk a kétéves beruházás első „kapavágásait” örökölte meg.

Kistermelők – őstermelők érdekében

Az Agrárkamara Jászfényszarui Mezőgazdasági Bizottsága 1997. április 29-én kedden 18 órakor nyílt ülést tart a Művelődési Házban. Az ülésen tájékoztató hangzik el a vállalkozók, kistermelők-őstermelők adó- és TB-törvény módosításairól, valamint az őstermelői igazolvány kiadását érintő változásokról.

Minden érdeklődőt tisztelettel vár a Mezőgazdasági Bizottság és a kamarai gazdajegyző.

Könyvheti előzetes

Az Ünnepi Könyvhét alkalmából *Nemes Istvánnal* találkozhatnak az olvasók a Városi Könyvtárban. A rendezvény május 28-án lesz 18 órakor.

Mit rejt a ládafia? (XXXVII.)

Berényi Sándor nyugdíjas fényképészről közöltünk riportot lapunk 1996 augusztusi számában. *Sanyi bácsi* és felesége több érdekes fényképet adott át szerkesztőségünknek. Ezekből közöljük az egyik különleges fotót. Akkor készült, amikor *Sanyi bácsi* mozigépész volt, mögötte a kollégát, *Pál Lászlót* láthatjuk. A felvétel különlegessége: aki készítette, a vetítógép előtt ül éppen.

Húsvét negyedik vasárnapja – Jó pásztor vasárnap

„Mi gyakran csak a külsőt nézzük, a felszínt, a formát, de nem a szívet. Jézus azonban belelát a lélekbe - a lélek mélyére, látja a gyökereket, a legapróbb rándásokat is. De ő a jó pásztor szeretetével lát és ismer minket.” (Valentin Löhr)

A pásztor és a nyáj

Húsvét negyedik vasárnapjának liturgiája a jó pásztorról szól, s ezen a vasárnapon - papi hivatásokért imádkozva - tartjuk a hivatások világnapját.

De mit mond a mai embernek a „jó pásztor” evangéliumi képe?

Mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy az evangélium megírása óta a pásztor és a nyáj szavak sajnálatos jelentésváltozást szenvedtek, főleg azok körében, akik sohasem láttak valódi pásztort és nyáját, legfeljebb csak képen, televízióban vagy filmen. Akik csak egyszer is beszélgettek igazi pásztor emberrel és megsejthették a pásztorkodás szépségeit, másként beszélnek. Az előbb felvetett nehézségeket azonban nem lehet megkerülni.

Mit jelent tehát a mai embernek a jó pásztor és a nyáj krisztusi hasonlata? Keressük meg a megértés szabályait és alkalmazzuk azokat. Különösen két dolgot kell figyelembe vennünk:

1. Mit jelentett Jézus idejében a pásztor és a nyáj fogalma? Mindenekelőtt egy nagyrabcsült, ősi életstílust,

helyesebben életformát, amelyet a hallgatók mind jól ismertek és értékelték. Ez az életforma a pásztor és a nyáj számára az élet és a hivatás teljes összefonódását jelentette, egyik sem képzelhető el a másik nélkül. A pásztornak a nyáj élete a saját élete is, ezért a jó pásztor életét is kockáztatja a nyájért. A nyájnak is az életét jelenti a pásztor, aki védi, vezeti őket ismeretlen pusztákra mezőkön át.

Jézus hasonlatában ezek szerint elsősorban a pásztor és a nyáj összetartozását, életegységét kell észrevennünk, nem pedig a különbséget, amelyekre egyébként utalás sincs az evangéliumban. A jó pásztor képpel Szent János evangélista, aki legbehatóbban foglalkozik vele, éppen a Jézusban való hit és a benne való élet legbensőbb titkait igyekszik feltárni. „Ismerem enyéimet és enyéim ismernek engem” nem csupán értelmi megismerésre utal, hanem életközösségben nyert ismeretekre. Jézus tehát a pásztor és a nyáj hasonlatában saját életének és a híveknek életegységét ábrázolja, mégpedig a közösségi elemeket hangsúlyozva, nemcsak a benső, hanem a külső egységet is bemutatva.

2. A „jó pásztor” kép jelentését igazán csak üdvtörténeti távlatban értelmezhetjük helyesen. A liturgia számos helyen az Ószövetségre utal,

amely Istent nevezi jó pásztornak. Isten jó pásztora mivolta pedig nem általában az ő atyai szeretete vagy emberszerető gondoskodása, hanem kifejezetten az ő üdvözítő, megváltó tevékenysége, amellyel megmenti, vezeti népét. Az sem közömbös, hogy most a liturgia húsvéti időben utal Isten jó pásztorságára. Ezzel ezt tanítja: Isten a húsvéti misztériumban, Fiának, a Báránynak áldozatában és feltámadásában teljesítette be jó pásztora mivoltát. Krisztus személyében testesül meg és mutatkozott be igazában Isten jó pásztorsága. Jézus tehát teljes joggal mondhatja magáról: „En vagyok a jó pásztor”. Olyan pásztor, aki áldozati Bárány is egyben.

Krisztus, a jó pásztor titka az egyházban folytatódik. Mindenki részesül benne, mindannyiszor, amikor találkozunk egy felebarátunkkal, amikor telefonon beszélünk vele, levelet írunk neki vagy valamilyen hétköznapi munkát végzünk azért, hogy szolgáljuk őt. Próbáljuk meg feltenni magunknak a kérdést: kész vagyok az életemet adni érte? Ha így tesszük, a jó pásztor példájára, aki életét adja a juhokért, akkor keresztény életünkben egy minőségi ugrás, egy nagy minőségi ugrás fog bekövetkezni. Látni fogjuk, hogy Jézus hangja vonz.

Közreadja: Csöke György plébános

Együtt örülünk a holnapnak

1996. októberében egy újszerű, ám gyümölcsöző kezdeményezésre szánta el magát néhány - zömében pedagógus - jászfényszarui lakos. Ott, hol a gyermekek, s ifjak boldogan dolgoznak a *Napsugár* és a *Fortuna* keretein belül, talán nem tűnt lehetetlen vállalkozásnak egy drámapedagógiai kurzus beindítása. Így a *Színjátékszök Baráti Köre* (SZIBAKÓ) szervezésében, a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány által támogatott drámapedagógiai tréning elkezdődött, s magában hordozta a barátság, az együttműködni tudás szellemét. Természetesen - mint minden színházzal, neveléssel kapcsolatos dolog hátterében - fő szakmai rugóként *Kovács Andrásné Rozika néni*, a Magyar Drámapedagógiai elnökség tagja és Jász-Nagykun-Szolnok megye szakmai instruktora működött. E tanfolyam fő szervezője pedig *Bordásné Kovács Katalin* volt. (Erre szokták azt mondani: nem esik messze az alma a fájától.)

Mit is tanultunk itt? JÁTSZANI! Bármilyen hihetetlen, de újra kellett tanulnunk a „játékszabályokat”! Hogyan figyeljünk a másik emberre, mely módon tudjuk megérteni felmerülő problémáit a másik félnek,

hogyan bontakoztassuk ki önmagunkat, s hogyan engedjünk mást is kibontakozni!

Újra éltük - s remélem megértettük - gyermekeink szorongását, amit az iskolai, óvodai (sokszor családi) nevelés vált ki belőlük, s tanultunk jó néhány módszert, amely orvosolhatja ezen bajokat.

Megtanultunk használni képzeletünket, s megbarátkoztunk azzal a gondlattal, hogy gyermekeink fantáziáját nem gátolni, hanem jó célok érdekében

Április 13-án közel háromszáz fiatal vett részt a Szolnokon megrendezett József Attila szavalóversenyen - értesültünk az Új Néplapból. *Erdei Gábor* (LVG) a színvonalas versenyen újabb szép sikert ért el: első díjjal jutalmazták szereplését a középiskolások kategóriájában.

Palócz Tímea Heves megye színeiben indult azon a szavalóversenyen, amelyet Gyöngyösön rendeztek a Költészet Napja alkalmából. A diákok körében szintén első díjat kapott.

használni, fejleszteni kell! Legyünk őszinték! Mi - „komoly felnőttek” - is szeretünk álmodozni!

S milyen jó lenne néha, néha ezeket az álmokat másvalakivel megosztva eljátszani, lerajzolni!

Karácsony táján, s a búcsúfoglalkozáson egy picit megállítottuk a világ óráját, s elmerengtünk magunkon, életünkön, gyermekeink jövőjén - s tudj' Isten hány dolgon - meghitt, barátságos hangulatban.

Rozika néni személyén túl neves előadók oktattak minket önismeretre, konfliktuskezelésre, személyiségismeretre.

S persze - nehogy valami „tudós társaságnak” tűnjünk -, őszintén be kell vallani, olykor-olykor hangos nevetésünk megtörte a Művelődési Ház esti csendjét!

S amíg mi tanultunk, hátrahagyott otthoni teendőinkkel - vacsorakészítés, gyermek fürdetése, altatása, stb. - hozzátartozóink birkóztak.

Dédelgetett - s reális - álmaink közé tartozik a folytatás. Egy pedagógusműhely létrehozása, ahol rendszeres időközönként folytathatnánk megkezdett munkánkat. De kérem: lehet ezt abbahagyni?

Tóthné Klippán Hedvig

Kurucz Sándor az elemi iskola után autó- és kismotorszerelőnek tanult. 1952-ben az épülő Hűtőgépgyárban kapott munkahelyet, segédmunkásként az állványozók mellett dolgozott másfél évig. Három esztendő katonai szolgálat s a leszerelése után bekövetkezett események ('56-ot írunk) változtatásra készítették. 1989-ben a „Kiváló Munkáért” kitüntetéssel az asztalos kapta az ipari minisztertől. Hogy miért nem az autószerelő? Többek között erről is kérdeztem Kurucz Sándort.

- Amikor leszereltem, jöttek a nehéz idők, a forradalom éveit. Nemcsak én, többen is munkanélkülivé váltunk. Később, Fényszaru tanácselnöke, Sindely Máttyás, aki jó barátom volt, segítette elhelyezkedni a KTSZ-nél. Mondhatom, hogy itt tanultam meg mai mesterségemet, az asztalos szakmát. Belépésem kezdetekor egy több tagú bizottság döntött arról, hogy alkalmas vagyok-e erre a munkára. Határozatukban az volt, hogy 3 hónapig próbaidős lehetek. Kemények voltak ezek a hónapok. Mindenféle munkát el kellett végezni, nem volt olyan, hogy leülök egy kicsit pihenni. Kitartásom eredményeképpen megálltam a helyemet és 3 éves szerződést kötöttem a KTSZ-szel. Csak ezután lehettem tag. 1962-ben szerettem volna megszerezni a szakmunkásbizonyítványt az asztalos szakmáról, de nem tudtam, mert nem volt erre lehetőségem. Csak 1974-ben vizsgáztam jó eredménnyel. Innentől kezdve már jóval könnyebben ment az életem.

- Hány éve dolgozik a saját műhelyében?

- 1971-től dolgozom itthon, igaz a nyugdíjazásomig csak másodállásban. 1978-ban az Orion adott munkát. Engem is megbecsültek és a munkámat

Mesterségek tudói

Az asztalos

Kurucz Sándornak igazi örömet jelent, ha a megrendelő elégedett.

is elismerték. Azt hiszem, szerettek.

- Mi a titka, hogy Sanyi bácsit ma is sokan szeretik?

- Soha nem ártottam magam bele mások ügyeibe. Mindig én próbáltam megoldani a gondjaimat. Nincsenek előítéleteim senkivel szemben, mert ezt tanultam a szüleimtől. Ha mérges is vagyok, azt elfelejtem, ha vendégem van. Szerintem ez a titka. 1989-ben kaptam minisztertanácsi kitüntetést. Ez is jelenti, hogy szerettek és megbecsültek.

- A műhelye szép, rendezett, több

helyiség van benne. Melyiknek mi a rendeltetése?

- Kezdjük az elején. Itt kinn a faskamra van. Mindig száraz anyagból dolgozom, mert ez a jó munka feltétele. Azért vásárolok viszonylag nagy méretű anyagokat, mert én szeretem kivágni azt a méretűt belőle, amit fel fogok használni. Ez itt mellette egy korongcsiszoló, amivel a munkadarabot szépíteni lehet. Nem messze tőle a szalagcsiszoló van, amivel ajtólapokat tudok simítani.

A következő helyiség a körfűrész, szalagfűrész, asztali fűrész, gyalukat és köszörűt tartalmazza. Ezek a gépek poros munkát végeznek, ezért van még egy, ahol a tiszta munkát végzem. Itt szoktam összeállítani a megrendelőnek készített tárgyat.

- Hány szerszámmal rendelkezik?

- Amikor a szakmát kezdtem, csak egy vésőm, egy kalapácsom, egy gyalum s egy fűrészem volt. Mára kb. 1200 darab szerszámmal dolgozom, mellyel több ezer profilt tudok elkészíteni. Minden szerszám állítható, így egy munkaeszköz nagyon sokrétű. A legbüszkébb erre a német marókészletre vagyok, mellyel több mint 800 műveletet tudok elvégezni. Ezzel készítem például a zsalugáteres ajtókat és ablakokat, lambériákat. Valamikor a 80-as években hozattam külföldről 450 márkáért. A jó gépeket meg kell fizetni, hiszen ezekkel lehet minőségi munkát végezni.

- Miben látja enne a szakmának a szépségét?

- Ha idejön a megrendelő az elkészített munkadarabért, körbejárja és megsimogatja, majd azt mondja: „- Tudtam, ez csak szép lehet, de ennyire?”. Ez jelenti számomra az igazi örömet!

Dobák Gábor

Korábban már hírül adtuk, hogy 1995 szeptemberében a táncanfolyam legjobbjai táncszakkör keretében tovább folytatták táncismereteik bővítését. Ez év január végén a csoport tagjai csatlakoztak a *Fényszaruiak Baráti Egyesületéhez* és a jövőben a FÉBE *Borostyán táncklubja* néven működnek. A táncklub februártól tagja lett a Magyar Táncsport Szövetségnek, így országos versenyeken is indulhatnak.

A helyi szerepléseken túl, a március 16-án Jászárokszálláson megrendezett IV. Jászszági Táncversenyen - ahol 7 jász településen kívül Szolnokról is voltak versenyzők - a 6-os döntőbe 3 jászfényszaru páros is bejutott és szép eredményt ért el. Első helyezett *Török Gábor és Mészáros Zsuzsanna*, harmadik helyezett *Erdei Gábor és Török Anett*, ötödikek *Győri Ernő és Fehér Imelda* lettek.

A Jászberényben rendezett „Nyuszi-Kupára” március 29-én az ország minden tájáról több mint 200 táncospár érkezett, köztük három városunkból. *Török Gábor és Mészáros Zsuzsanna*, valamint *Kiss Tamás és Illés Nikolett*a ezen a versenyen

Borostyán

debütáltak. Gábor és Zsuzsa a közép-döntőbe is bejutottak. *Radics Tibor és Győri Márta* már a harmadik alkalommal versenyeztek és szereztek értékes pontokat.

Molnár József táncművésztől, a Borostyán táncklub szakmai vezetőjétől kérdeztem, elégedett-e a csoport eddigi munkájával?

- Az elmúlt másfél év alatt a csoport sokat fejlődött szakmailag, egyenletes teljesítményt nyújtott. Több páros az átlagtól is tehetségesebb, csak rajtuk áll, milyen osztályba küzdik fel magukat.

- Hogyan ítélte meg a csoport utánpótlásának helyzetét?

- Az alsótagozatosok köréből az utánpótlás jó, 12 páros heti rendszerességgel fejleszti táncudását, köztük többen igen tehetségesek. A felső tagozatosok köréből több a lány mint a fiú, így itt jó lenne ha növekedne a létszám, főleg fiúk jelentkezését várnánk.

- Az elkövetkező időben milyen

rendezvényekre készülnek a táncklub tagjai?

- Az előttünk álló hónapok is bővelkednek programokban, hogy csak egy néhányat említsék: május 3-án Jászárokszálláson lesz országos táncverseny, május 16-án Fényszaru az étterem bővítése kapcsán rendezendő műsor keretében, azt követő héten pedig 23-án a kultúrházban jótékonyági esten lépünk fel. Június 27-én Jászberényben rendezik meg az V. Jászszági táncversenyt.

Bízom benne, hogy a klub tartós működésével a kultúra ezen ága egyre mélyebb gyökereket ereszt városunkban. A szülők komoly anyagi áldozatvállalása pedig jól kamatozik, hiszen gyermekeik megszerzett táncudásán túl teljes személyiségük fejlődésére pozitívan ható közösségben vehetnek részt. A táncnál legköltségesebb a szép és tánchoz illő ruha biztosítása. A csoportnak a spanyol tangó koreográfiájához illő ruhákat a Béke Mg. Tsz., Jászfényszaru Város Önkormányzata, JászTel Rt., Petőfi Művelődési Ház, DIAMANT-HUNGARY Kft. vásárolták.

Toth Tibor

Drog! – Drog! – Drog!

1996. novemberében a *Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság* vendége volt a Jász utcai drogambulancia pszichológusa, *Hoyer Mária*, egy narkós fiatal édesanyja. A filmvetítéssel egybekötött előadása után a MÁTRIX Egyesület „Narkósok szülei vagyunk ...” c. kiadványából készült írásos anyagot bocsátott a közönség rendelkezésére, amelyet az alábbiakban teszünk közzé. Félő, hogy aktualitásából semmit sem veszített.

Milyen jelzésekből következtethetünk gyermekünk alkohol- vagy kábítószerfogyasztására?

Az alábbiakban néhány olyan viselkedésváltozást ismertetünk, melyek a fiatal alkoholfogyasztására vagy egyéb kábítószer használatára utalhatnak.

1. A fiatal korábban kedvelt tevékenységeit elhanyagolja, vagy teljesen elhagyja.
2. A korábban élénk, érdeklődő, fürge gyermek az utóbbi időben „ügyetlené” válik, csetlik-botlik (egy átlag kamaszt meghaladó mértékben), minden kiesik a kezéből, „mintha máshol járna”.
3. Korábbi barátaitól elfordul, egyáltalán, senkivel sem beszél szívesen, ideje nagy részét egyedül tölti.
4. Baráti köre teljesen megváltozik. Ha a fiatal kizárólag elvadult külsejű barátaival érintkezik, elhanyagolva hajdani, kellemes fiatalokból álló tár-

aságát, már pusztán ez a változás is a drogozás vagy az alkoholizálás fontos jelzése lehet.

5. A szülő joggal aggódhat, ha szúrás-, vágásnyomokat, horzsolásokat és egyéb sérüléseket fedez fel gyermekén, és ezek keletkezésére a fiatal nem ad kielégítő magyarázatot.

6. A külső megjelenésben, a ruházatkódásában történő változások (például sötét szemüveg, állandó hosszú ujjú ing viselete, elhanyagoltság) is a szerhasználatra utalhatnak.

7. Minden kétséget kizár, ha kábítószergyűjtés anyagra (ismeretlen tablettákra, porokra, folyadékokra, bélyegekre) vagy a droghasználat kellékeire (például injekciós tűre) bukkanunk a fiatal holmija között, illetve a drog vagy az alkohol közvetlen hatását tapasztaljuk (ilyen lehet az alkoholos lehelet, vörös, duzzadt szemek stb.).

8. A kábítószerek és az alkohol hatására jelentős mértékben megváltozik a fiatal viselkedése és ez az új magatartás állandósulhat (ilyen új vonás lehet a gyors hangulatváltozás, a védekezés, a feledékenység, a tagadás stb.).

9. A fiatal életét egy idő után a kábítószer (vagy az alkohol) határozza meg. Állandóan erről beszél, egész nap a szer használatát tervezi.

10. A családról, barátairól, önmagáról fontos, személyes dolgokat közül egy számára jelentős drogos vagy alkoholista személlyel.

Bizonyára nem véletlen, hogy a természet megújulásának idejére került az Egészségügyi Világnap (április 7.), a Nemzeti Rákellenes Nap (április 10.) és a Dohányzásmentes Világnap is (május 31.) Hiszen a 8. Dohányzás vagy Egészség Világkonferencia célkitűzése is ez volt: „Építsünk egy dohányzásmentes világot!”

Figyelj tini! Felnőttebbnek akarsz látszani? - Utánzod környezetet? - Unatkozol? Semmiképpen se gyűjts rá!

A szerencsés gyerekek az első cigaretta után olyan rosszul lesznek, hogy egy életre elmegy a kedvük a dohányzástól. A kevésbé szerencsések titokban rá-rágyújtanak, „edzenek”. Az első cigaretta elszívásakor jelentkező enyhe nikotin mérgezési tünetek (nyáladzás, hasmenés, hányás, bélgörcsök, fejfájás, szívdobogás, erős sápadtság) őket nem riasztják vissza, folytatják. Lehet, hogy nem ismerik a gyilkos füstkarikák szomorú statisztikai adatait?

Pedig ezeken a riasztó valóságot tükröző számokon jó, ha mindenki elgondolkodik.

Gyilkos füstkarikák

A szervezetünknek alig van olyan porcikája, amelyet a nikotin és a füst kémiai alkotórészei ne károsítanak valamilyen módon. Dohányzás miatt minden másodpercben meghal egy ember a Földön. A cigarettafüstben a

Az egészség érték!

Dohány - méreg - drága az életed?!

tudósok több mint 4000 féle vegyületet mutattak ki, ezek közül legalább 50-ről tudjuk, hogy rákkeltő hatású. A tüdőrák például húszszor gyakrabban fordul elő a dohányzók között. A cigarettázás érszűkítő hatásának tudható be, hogy a dohányosok hatszor olyan gyakran szorulnak lábamputációra, mint a nem dohányzók, és a szívinfarktus létrejöttében is az érszűkítő hatásnak van kóroki szerepe. Minden negyedik szívinfarktusért a dohányfüst a felelős. Kiszámították, hogy minden egyes cigaretta elszívása 16 másodperccel rövidíti meg az életet.

A látóideg idült gyulladás miatt alakult ki a dohányosok tompalátása és újabban a zöldhályogot is kapcsolatba hozzák a dohányzással.

Ha már önmagára nem gondol...

Különösen súlyos következményei lehetnek, ha a gyermekét váró kismama gyűjt rá, hiszen a magzat életét sodorja veszélybe, ha meggondolatlanul cselekszik. Az embrió idegrendszerének fejlődését elsősorban idegkárosító és érszűkítő hatása miatt

A JászTel sajtóközleménye

Az országosan zajló speciális számváltozásokhoz igazodva a JászTel Rt. szolgáltatási területén április 1-jétől a nemzetközi bejelentő száma a korábbi 01-ről 190-re, a belföldi bejelentő 01-ről 191-re, a hibabejelentő 03-ról 143-ra, a táviratfeladás 02-ről 192-re változik. Ezek a szolgáltatások mind a régi, mind az új számokon rövid ideig párhuzamosan elérhetők. A kétjegyű számok megszűnéséről hangbemondás tájékoztatja a hívót. A szolgáltatások igénybevételének díja változatlan.

Ugyancsak április 1-jétől a korábbi 09-es tudakozó a következőképpen változik: a Jászügyi tudakozó a 197-es számon érhető el, egyéb belföldi hívással kapcsolatban a 198-as számon adnak felvilágosítást, a nemzetközi tudakozó hívószáma 199.

Ébresztés a 193-as számon kérhető.

Hulladékgyűjtés

Május 5-én általános iskolások gyűjtik Jászfényszarun a papírt, vasat. Jó alkalom lesz megszabadulni az otthonunkban fölöslegessé vált holmiktól.

Szeretne színházba menni?

A Szolnoki Szigligeti Színház vasárnap délutáni előadásaira bérlet váltható. Akik élni kívánnak ezzel a lehetőséggel, igényüket május 10-ig jelezzék Bordásné Kovács Katalinnál. Tel.: 422-002

hátráltatja a nikotin és ezt a hatást csak fokozza a vérbe kerülő szén-monoxid magas szintje. A koraszülöttség és az alacsony születési súly szintén gyakoribb. A szoptatás alatti dohányzás ugyancsak behozhatatlan károkat okoz; a csecsemő testi, szellemi elmaradásához is vezethet. Gyakran ismétlődő légúti hurut is jellemzi ezeket a kisbabákat.

Újabb vizsgálatok rávilágítanak, hogy a passzív dohányzás éppoly veszélyekkel jár, mint az aktív; vagyis ahhoz, hogy a dohányzás káros hatásai megjelenjenek rá sem kell gyűjtani. Elegendő a dohányos közelében tartózkodni.

Minden kisgyermekes szülőnek törekednie kell, hogy ha a dohányzástól nem is tud lemondani, ne gyűjtson rá abban a helyiségben, ahol gyermeke tartózkodik!

Természetesen a szülői példa szerepe lényeges, ezért még jobb, ha sikerül a sokszor lehetetlennek tűnő vállalkozás: leszokni a dohányzástól. Gyermekeink esetében, ha még nem késtünk el, alkalmazhatjuk a dohányzás elleni harc leghatékonyabb módszerét a rá sem szokást.

Legyen e riasztó statisztikai adat cselekedetünk mozgatórugója: hazánkban naponta csaknem 150 gyermek szokik rá a dohányzásra.

Dr. Kocsis András

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik drága édesanyánk és nagymamánk

ÉZSIÁS LÁSZLÓNÉ

Lengyel Juszтина

temetésén részt vettek, virágaikkal fájdalunkat enyhíteni igyekeztek.
A gyászoló család

Márciusi anyakönyvi hírek

SZÜLETTEK:

Annus Dániel (Takács Zita), Birinyi Márk (Tatai Melinda), Csehi Rómeó (Csehi Rozália), Farkas Gergő (Farkas Szeréna), Farkas Róbert (Farkas Krisztina), Nyári Jenifer (Stumpf Andrea), Pál Zsolt (Keskeny Zsuzsanna), Paulusz Adelheid (Farkas Ildikó).

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK:

Albert János és Mohai Margit, Maczkó Károly és Cserháti Andrea, Surányi Lajos és Pataki Tímea.

ELHUNYTAK:

özv. Both Vendelné Borbély Ilona (95), özv. Dobák Mihályné Zsámboki Erzsébet (84), özv. Jáger Miklósné Sándor Ilona (60), özv. Kovács Jánosné Kiss Mária (82), özv. Pál Mihályné Czeglédi Mária (83), Péter József (47), Török István (78).

Apróhirdetések

Vásárolnék jó állapotban lévő kétszemélyes fekhellyel alakítható ülógarnitúrát, és Singer varrógépet. Tel.: 423-012

Bontott cserép eladó. Érd.: Rohoska László Zrínyi út 6. Tel.: 422-836

1400 db keceli, poharas paprikapalánta eladó. Érd.: Vásárhelyi u. 28. Tel.: 422-735

A Jászok Egyesülete lapunk idei nyeremény pályázatára felajánlja PALUGYAY IMRE: A jász-kún kerületek... című könyve hasonmás kiadásának két példányát. Értéke kötetenként 1200,- Ft.

Gyűjtse! Nyerhet! - 4

**Integrált
termékfeldolgozás,
szolgáltatás!**

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk

LITKEI ANTAL

c. prépost, c. esperes, nyugalmazott plébános temetési szertartásán megjelentek, segítségükkel, koszorúikkal, virágaikkal kegyelettel adóztak.

Litkei Mária
és a Jászfényszaru Egyházközség
Képviselő-testülete

Ügyelet májusban

Orvosi ügyelet

1-jén: Dr. Kocsis András (Fürost S. u. 2.), **2-4-ig:** Dr. Tóth Zoltán (Fürost S. u. 12.), **10-11-ig:** Dr. Tóth József (Szabadság u. 23.), **17-19-ig:** Dr. Lakatos Béla (Dózsa Gy. u. 15.), **24-25-ig:** Dr. Kocsis András (Fürost S. u. 2.), **május 31-jún. 1-jén:** Dr. Tóth Zoltán (Fürost S. u. 12.)

Hunyadi u. 75. Tel.: 411-515) **17-19-ig:** Dr. Fenyvesi Máté (Jászberény Lehel vezér tér 15. Tel.: 412-266) **24-25-ig:** Dr. Dunay Miklós (Jászberény Vörösmarty u.1. Tel.: 412-662) **31-jún. 1-jéig:** Dr. Kiss László (Jászberény Réz u. 5. Tel.: 411-631)

Állatorvosi ügyelet

1-4-ig: Dr. Menyhárt Péter (Jfsz. Fürost S. u. 18/b Tel.: 422-275) **10-11-ig:** Dr. Csabai Tibor (Jászberény

Vízmű készenlét

Május 4-ig: Pál Béla (422-931), **5-11-ig:** Pádár Sándor (423-646), **12-18-ig:** Török Imre (422-558), **19-25-ig:** Turu István (423-653), **máj. 26-jún. 1-ig:** Pál Béla (422-931).

Közérdekű információ

A Földhivatal 1997. január hónapban új székházba - Jászberény, Ady Endre u. 34. - költözött. Az új székház a városközponttól kissé távolabb van.

Ügyfélfogadás rendje 1997. április 14. napjától:

Hétfő:	délelőtt: 8-12 óráig	
Kedd:	délelőtt: 8-12 óráig	
Szerda:	délelőtt: 8-12 óráig	délután: 13-16 óráig
Csütörtök:	délelőtt: 8-12 óráig	
Péntek:	délelőtt: 8-12 óráig	

Hirdetési díjak és egyéb tudnivalók

Lakossági apróhirdetés: (12,-Ft/szó + ÁFA) összesen 15,-Ft/szó.

Köszönetnyilvánítások (12,-Ft/szó + ÁFA) összesen 15,-Ft/szó. Dekoratív keretben 30,-Ft/szó.

Vállalkozói szavas hirdetés: (32,-Ft/szó + ÁFA) összesen 40,-Ft/szó.

Keretes hirdetés: (32,-Ft/hasábmilliméter + ÁFA) összesen 40,-Ft/hm.

Hirdetések felvétele a szerkesztőségben: **Városi Könyvtár**, Jászfényszaru Fürost S. u.1. Telefon/Fax: 57/422-265

A szerkesztőség állásfoglalása értelmében az újság hátlapján megjelenő

hirdetésért 10% felárat számítunk fel, a címlapon 100% a fizetendő felár. A címlapon kizárólag vállalkozói, kereskedelmi jellegű hirdetést jelentetünk meg, amelynek helye a lap alján, max. 30 mm. magas 3 hasáb széles vízszintes sáv.

Kedvezmények:

Ha megrendelünk egymást követő 6 alkalommal hirdet 25% kedvezményt kap.

Ha megrendelünk egymást követő 12 alkalommal hirdet, 50% kedvezmény illeti meg.

Legyen a megrendelőnk!

SUZUKI *SOS* HATVAN

Akár öt éves részletre is!

Alacsony kezdőrészlet, akár 20%
Hosszú futamidő, akár 60 hónap
Alacsony havi törlesztés, akár 14.000 Ft

Jöjjön el valamelyik szalonunkba és
válasszon egy új autót magának!
Bármilyen típusú használt autóját
beszámítjuk a vételárba.
Szervizköltségekből 30%
kedvezményt adunk
vevőinknek!

SUZUKI. Jól jár veled!

Márkakereskedés, Szalon, Szerviz:

Hatvan, Móra F. u. 6. Tel.: 06/37 342-353; 344-392

Szalon:

Aszód, Kossuth L. u. 4. Tel.: 06/30 55 66 00

Sport – Egy sorozat elkezdődött

Felnőtt labdarúgó csapatunk már 20. hete őrzi veretlenségét, tehát a Jászfényszarui VSE csapata 1996. októberétől nem kapott ki tét meccsen semelyik ellenféltől!

Felnőtt csaptunk a bajnokság 4. helyén áll. Ifjúsági csapatunk pedig a 8. helyet foglalja el.

Elmaradt edző mérkőzés eredménye:

Jászfényszaru - Hatvani Loc. 3:1

Bajnoki mérkőzések:

Jászdózsa - Jászfényszaru 1:1 (1:1)
Jászdózsa, 300 néző, vezette: Csató M.
Góllövők: Kocza, ill. Donnert R.

IFI: 2:2

Jászfényszaru - Jászládány 4:0 (2:0)
Jfsz. 200 néző, vezette: Mészáros P.
Góllövők: Donnert (2), Vidák, Borbély.

IFI: 3:1

Besenyszög - Jászfényszaru 0:0 (0:0)

Besenyszög, 200 néző, vezette: Markóth I.

IFI: 2:2

Jászfényszaru - Zagyvarékas 2:0 (0:0)
Jfsz. 300 néző, vezette: Sulyok F.
Góllövők: Vidák, Balogh.

IFI: 2:4

Szászberek - Jászfényszaru 0:2 (0:2)
Szászberek, 100 néző, vezette: Ferenczi N.
Góllövők: Donnert, Horváth Z.

IFI: 6:1

„Samsung“ Magyar kupa mérkőzések eredményei:

Jászfényszaru - Kenderesi M. 2:1 (1:0)
Jfsz. 300 néző, vezette: Vigh T. Góllövők:
Horváth Z., Borbély S., ill. Pádár.

Jászfényszaru - Jászapáti 0:0 (0:0) Jfsz.
400 néző, vezette: Balogh S.

Tovább jutott a Jászfényszarui VSE, alacsonyabb csapat révén!

Egy sorozat elkezdődött. Valóban elindult egy sorozat a Jászfényszarui VSE felnőtt labdarúgó csapatánál. Horváth Tibor edző vezetésével összefüggően kapcsolódott a csapatmunka, amely meglátszott az őszi bajnokság beindulásakor.

Sorozatos otthoni és idegenbeli győzelmek, a tavaszi kupa mérkőzések, valamint az edző mérkőzések híven tükrözték, hogy érdemes a jászfényszarui labdarúgásra figyelmet szentelni. Ez a kis csapat amely 1986 tavaszán mondott búcsút a megyei I. osztálynak, most régi jó mérkőzések színvonalát mutatja.

A kupa mérkőzések történetében most jutottunk el a legjobb negyed döntők közé! Talán most egy olyan csapattal is megküzdhetünk, akik az NB II.-ben játszanak.

A jó csapatmunka feltétele: kitartás, fegyelem, hozzáállás, és a rendszeres edzés. Reméljük hogy Jászfényszaru sportszerető lakossága továbbra is a csapat mellett fog szurkolni, így biztos megmarad a játékosokban a győzelem fogalma.

Kun József
szakosztályvezető

Zöldáru szállítását vállalom a nagybani zöldsépiacra!
Szállítási ár: megegyezés szerint.
Érdeklődni: **Tóth György**
Jászfényszaru, Ady E. u. 2.
Tel.: 57/422-593, 06/30/582-174

A biztosítás folyamatossága érdekében. A házi orvosi és gyermekorvosi szolgálat kéri azokat a lakosokat, akik még ez ideig nem adták le orvosuknak a TAJ - számot (Társadalombiztosítási Azonosító Jel), szíveskedjenek ezt minél előbb megtenni.

Fotók: Tamus Angéla

MI ÚJSÁG FÉNYSZARUN?

Jászfényszaru város lapja.

Kiadja:

Jászfényszaru város Önkormányzata.

Felelős szerkesztő: **Sugár Istvánné**

A szerkesztőbizottság elnöke:

Nádudvari László

Felelős kiadó:

Györiné Dr. Czeglédi Márta

A szerkesztőség címe:

Jászfényszaru, Városi Könyvtár

Tel.: 57/422-265

Lapzártá: minden hónap első munkanapja.

Készült:

a VERZÁL-PRINT Kft. nyomdájában

Jászberény, 1997

Felelős vezető: **Purda József**

Táskaszám: 995

Ára: 32,- Ft

Nyilvántartási szám: B/PHF/482/Szo/1990.